



VOORBEREIDINGSTIJD

10 minuten

LESTIJD

30 minuten



natuur + taal

MIJN NAAM IS HAAS

GROEP 5,6

LESDOEL

De leerlingen maken kennis met de haas en leren een aantal bijzondere eigenschappen en kenmerken van dit dier.

De leerlingen leren de betekenis van enkele (spreek)woorden waar de haas een hoofdrol in speelt.

De leerlingen oefenen met het interpreteren van figuurlijk taalgebruik.

Kerdoel 12: De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Kerdoel 40: De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.

Kerdoel 41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.



BENODIGDE MATERIALEN

- 6 (of meer) pionnen
- Stoeptegels

INHOUD

Voorbereiding

Deze les staat de haas centraal. Het is leuk om deze les rond Pasen te geven om zo een bruggetje te maken naar de paashaas. De inleiding kan in de klas, maar het tikspel als verwerking is een mooie buitenactiviteit voor op het plein.

Inleiding

Behandel kort onderstaande informatie over de haas en haal kennis over de haas uit de groep op.

Vertel dat de leerlingen vandaag iets gaan leren over een bijzonder dier in de Nederlandse natuur: de haas. Wat weten de leerlingen al? Hoe zien hazen er uit, waar wonen hazen, wat eten hazen en hoe ziet het huis van een haas er uit?

Hazen zijn te herkennen aan lange opstaande oren en stevige grote achterpoten. Ze zijn bruingrijs en hebben knaagtanden. Hazen wonen in open gras- en landbouwgebieden. De haas is een planteneter en eet vooral: grassen, kruiden, knoppen, zaden en vruchten. Hazen wonen in een 'leger'. Dit is een ondiepe kuil in het grasland. Ze graven dus geen hol net als een konijn.

De haas is zo bijzonder omdat het een aantal unieke eigenschappen heeft (snel, verschuilt zich in een leger, vlucht pas op het allerlaatste moment). Dit is een hoop mensen opgevallen, waardoor er veel woorden en spreekwoorden

zijn waar de eigenschappen van de haas in voorkomen. Kent iemand misschien een (spreek)woord waarin de haas de inspiratie was?

Vertel dat de leerlingen zo een hazentikspel gaan doen waarin je een aantal van deze (spreek)woorden gaat gebruiken.

Aan de slag

Leg onderstaand tikspel aan de leerlingen uit. Het is belangrijk dat je hierbij gebruik maakt van de dikgedrukte (spreek)woorden die op de haas van toepassing zijn. Vertel de eerste keer dat je het (spreek)woord gebruikt wat de betekenis is. Zie voor de opstelling van het speelveld de afbeelding hieronder.

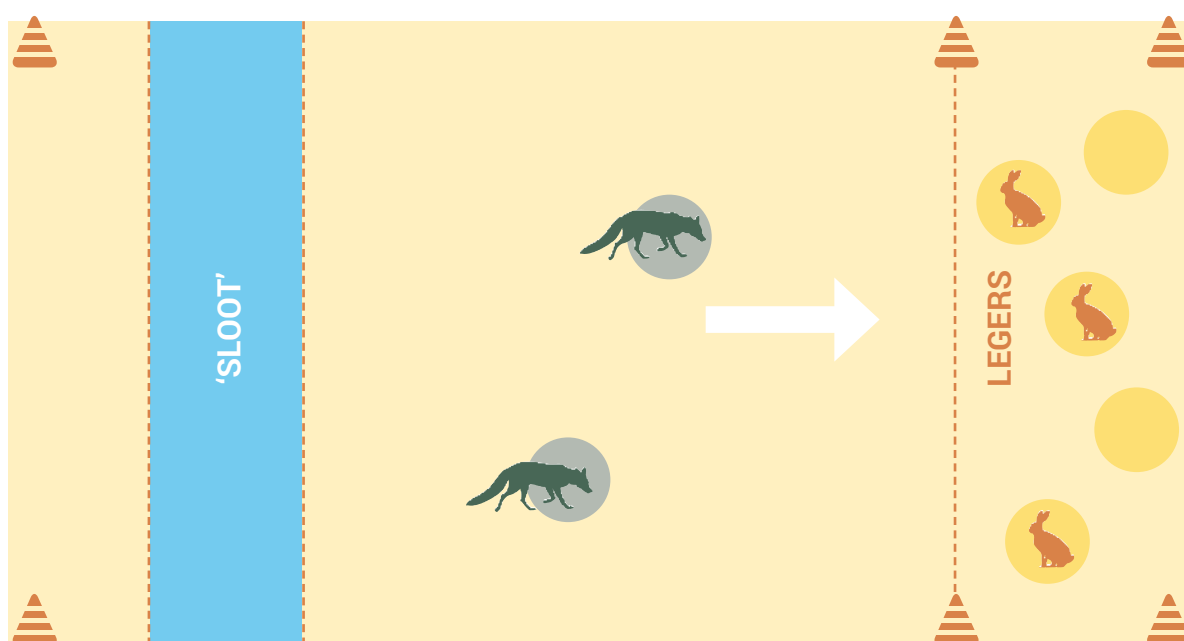
Je hebt in het spel twee tikkers (pas dit aantal naar eigen inzicht aan als het spel niet helemaal loopt). Dit zijn de vossen. Vossen zijn roofdieren en hebben de haas op het menu staan. De vossen gaan proberen zoveel mogelijk hazen te vangen (tikken).

De hazen beginnen allemaal in hun **hazenleger**. Hun leger ligt binnen het speelveld achter een lijn. Laat de leerlingen in hun leger gehurkt zitten. Ze doen namelijk een **hazenslaapje**. De

vossen die ze willen vangen naderen de hazen steeds dichterbij, maar net als echte hazen blijven ze in hun leger zitten en vertrouwen ze op hun schutkleur. Pas op het allerlaatste moment (wanneer de vossen de lijn passeren), worden de hazen **angsthazen**. Dan gaan de hazen er **als een haas vandoor** en **kieszen het hazenpad** naar de overzijde van het speelveld. Hazen zijn niet alleen snel, maar ook wendbaar. In hun vlucht maken ze dan ook veel bochten. Laat de vluchtende leerlingen zigzaggend wegrennen om dit na te bootsen.

Leerlingen die getikt worden door de vossen **zijn het haasje**, en wachten buiten het speelveld op een afgesproken plaats. Het einde van het speelveld wordt gemarkeerd door een 'sloot'. Laat de leerlingen hier een grote sprong overheen maken (hazen kunnen ontzettend ver springen) om zichzelf in veiligheid te brengen. Als alle hazen uit het speelveld zijn, kijk je hoeveel hazen er het haasje waren.

Kies weer twee nieuwe vossen en laat de hazen weer een hazenslaapje doen in hun leger. Geef feedback en reflecteer eventueel op onsportief of sportief gedrag dat je hebt gezien en benoem hierbij de (spreek)woorden zoveel mogelijk.



Herinner de leerlingen er aan dat ze zigzaggend moeten vluchten voor de vossen. Herhaal het spel zo vaak als dat dit mogelijk is binnen de tijd en zolang de leerlingen gemotiveerd mee blijven doen.

Onderstaand een overzicht van de gebruikte (spreek)woorden en hun herkomst:

- **Het hazenpad kiezen** → er vandoor gaan (hazen vluchten vaak via dezelfde manier via standaard routes)
- **Er als een haas vandoor gaan** → er heel snel vandoor gaan (hazen zijn enorm snel en vluchten pas op het allerlaatste moment)
- **Een angsthaas zijn** → bang zijn (hazen zijn kwetsbaar voor roofdieren en mensen en vluchten vaak)
- **Het haasje zijn** → het slachtoffer zijn (vooral jongen hazen vallen vaak ten prooi aan roofdieren)
- **Een hazenslaapje doen** → heel licht en kort slapen zodat je snel kunt reageren als er iets is (omdat een haas erg waaks is slaapt hij licht en kort)
- **Een hazenleger** → een ondiepe kuil waarin een haas slaapt, rust en (ver)schuilt

Reflectie

Zoek op het plein een rustige plek op en kom met de groep terug op het tikspel. Vertel dat je bij de uitleg van het spel gebruik hebt gemaakt van woorden en spreekwoorden die geïnspireerd zijn op het gedrag en eigenschappen van de haas. Kunnen de leerlingen nu ze het spel gespeeld hebben de betekenis van onderstaande (spreek)woorden uitleggen? Vertel dat als ze het antwoord niet weten wanneer je ze de beurt geeft, ze kunnen antwoorden met 'mijn naam is haas' (ik weet het niet, ik ben onschuldig).

- **Het hazenpad kiezen**
- **Er als een haas vandoor gaan**
- **Het haasje zijn**
- **Een hazenslaapje doen**
- **Een hazenleger**

